

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

FACULTATEA DE DREPT

SESIUNEA DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

*„Influențe actuale ale jurisprudenței
instanțelor europene asupra dreptului
românesc”*

**prilejuită de aniversarea a 165 de ani de
învățământ juridic la Iași**

30.10.2020

PANELUL CENTRAL

Mirela STANCU – *Reflectarea jurisprudenței recente a Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia executării silite, în special în ceea ce privește contestația la executare*

Simona GHERGHINA – *O armonizare dificilă: modificarea contractelor publice*

Radu RIZOIU – *La Paris, la colț de străzi... incapacitatea se dă cu porția*

Ioana Maria COSTEA – *Europa și merele de aur. Sau despre lectura normei fiscale prin regulile pieței unice*

SECȚIUNEA DREPT PUBLIC, DREPT EUROPEAN ȘI STUDII EUROPENE

Marius BALAN - *Demnitatea umană în jurisprudența europeană / Human Dignity in the European Jurisprudence*

Rezumat: Punct central de referință în oricare arhitectură constituțională bazată pe principiile statului de drept, conceptul de demnitate umană prezintă anumite dificultăți în ceea ce privește consecințele juridice efective ale consacării sale în dreptul pozitiv. El poate rămâne simplu obiect de cult al unei adorații pur retorice în discursul constituțional sau poate fi depreciat, prin instrumentalizare, în vederea unor obiective banale sau de mică importanță. În plus, nu trebuie subestimat nici rolul pe care demnitatea umană îl joacă în sistemul intelectual al actualei religii civile seculare. Acest articol evidențiază pe scurt aceste probleme, cu ilustrări din practica Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și a unor instanțe constituționale naționale și din dezbaterile din literatura de specialitate.

Abstract: As a central reference point in any constitutional architecture based upon rule of law principles, the concept of human dignity raises some difficulties in respect to the actual consequences of its enacting into positive law. Human dignity may very well remain a mere cult object for purely rhetorical adoration in constitutional discourse or it can be depreciated, by ways of instrumentalizing, for mundane or petty purposes. Furthermore, the role human dignity is playing in the intellectual system of today's civil religion is not to be underestimated. This paper briefly highlights these issues, with the help both of the case law of the European Court of Justice, of the European Court of Human Rights, of some national constitutional courts and of some doctrinal disputes in the academic legal literature.

Cuvinte-cheie: demnitate umană, fundamentare, drept constituțional, control de constituționalitate, religie civilă

Key-words: human dignity, foundations, constitutional law, judicial review, civil religion

Alina GENTIMIR - *Reglementarea actuală a violenței domestice - între standardele europene referitoare la digitalizare și noile exigențe naționale procesuale penale / Current regulation of domestic violence - between European standards on digitization and new national criminal procedure requirements*

Rezumat: Lucrarea scoate în evidență evoluția normativă și juresprudențială a fenomenului violenței domestice, fenomen care, din nefericire, marchează realitatea cotidiană atât la nivel național, cât și la nivel internațional. De-a lungul timpului, pentru a se eradică acest fenomen, au fost propuse diverse măsuri care s-au pliat pe evoluția societății umane - măsuri contra violenței domestice cibernetice, dar și măsuri care au avut menirea de a înlătura în mod concret și efectiv situații care scoteau în evidență stereotipuri - discriminarea de gen realizată

de către organele de poliție - sau tipare comportamentale cu efecte asupra desfășurării procedurilor judiciare - împăcarea victimei cu agresorul nu mai înlătură răspunderea penală.

Abstract: The paper highlights the normative and jurisprudential evolution of the phenomenon of domestic violence, a phenomenon that, unfortunately, marks the daily reality both nationally and internationally. Over the time, in order to eradicate this phenomenon, various measures have been proposed, being taken into account both the evolution of human society - measures against domestic cyberviolence, and, also, measures that were intended to remove concretely and effectively situations which emphasize stereotypes - gender discrimination perpetrated by the police - or behavioral patterns with effects on the conduct of legal proceedings - reconciliation of the victim with the aggressor no longer removes criminal liability.

Cuvinte-cheie: violență domestică, stereotipuri, discriminare de gen, infracțiuni în mediul virtual, împăcarea părților

Key-words: domestic violence, stereotypes, gender discrimination, cybercrime, reconciliation

Ana-Maria GOLDAN - Rolul patern în viziunea judecătorilor europeni și impactul deciziilor acestora asupra jurisprudenței din România / The paternal role in the vision of european judges and the impact of their decisions on the jurisprudence from Romania

Rezumat: Potrivit normelor europene actuale, fiecărui copil îi este recunoscut dreptul de a avea o relație personală cu ambii părinți. Ca atare, în privința deciziilor sale, instanța nu se va lăsa influențată de sentimentele contrarii ale părinților, ci va avea în vedere respectarea interesului superior al copilului. În cadrul acestui articol vom analiza decizii ale instanțelor europene, care vizează poziția tatălui față de copilul său. Totodată, vom observa faptul că, în studiile de specialitate, rolul istoric al tatălui este inversat, în sensul că mama va fi persoana care va controla nașterea copiilor. Acest aspect ne va conduce către problematizarea următoarei chestiuni: Cât de departe pot merge mamele, în privința implicării juridice a taților în viața copilului? Prin intermediul studiului de față, vom avea în vedere prezentarea impactului pe care deciziile instanțelor europene l-au avut sau îl vor avea în sistemul juridic din România.

Abstract: According to the current European legislation, every child has the right to maintain a personal relationship with both parents. As such, regarding its decisions, the court will not be influenced by the contrary feelings of the parents, but will take into account the respect of the best interests for the child. In this article we will analyze the decisions of the European courts, which concern the position of the father towards his child. At the same time, we will notice that, in some specialized studies, the historical role of the father is reversed, in the sense that the mother will be the person who will control the life of the children. This will lead us to the following question: How far can mothers go in terms of the legal involvement of fathers in the child's life?

Through this study, we will consider the impact that the decisions taken by the European courts have had or will have in the Romania's judicial system.

Cuvinte-cheie: paternitate, control, jurisprudență, interesul superior al copilului

Key-words: paternity, control, jurisprudence, child's best interest.

Andra IFTIMIEI - Părinți și copii. Studiu de drept comparat privind jurisprudența Curții europene a drepturilor omului în materia problemelor legate de drepturile copiilor și de drepturile părinților / Parents and children. Comparative law study on the jurisprudence of the European Court of Human Rights on issues related to children's and parents' rights

Rezumat: Problema drepturilor copiilor și a drepturilor părinților reprezintă un subiect suficient de dezbătut, dar care oferă permisivitatea dezbaterilor continue, cu precădere prin raportare la evoluția jurisprudențială. Astfel, prin prezentul articol ne propunem să identificăm și să analizăm noile linii directoare trasate de jurisprudența CEDO cu referire la relațiile stabilite între copii și părinți, dar și cu referire la protecția minorilor. Totodată, prin analiza jurisprudenței CEDO vom structura și elementele caracteristice unui studiu de drept comparat privitor la aspectele sensibile care privesc noțiunea de parenting. Cu titlu de exemplu, una dintre deciziile CEDO care va fi prezentată și analizată din perspectiva caracterului de noutate este D. contra Franței, datată 16 iulie 2020

Abstract: The issue of children's rights and parents' rights is a sufficiently debated topic, but one that offers the permissiveness of continuous debates, especially in relation to the evolution of jurisprudence. Thus, through this article we intend to identify and analyze the new guidelines drawn by the jurisprudence of the ECHR with reference to the relations established between children and parents, but also with reference to the protection of minors. At the same time, through the analysis of the ECHR jurisprudence, we will structure the characteristic elements of a comparative law study regarding the sensitive aspects regarding the notion of parenting. For example, one of the ECHR decisions that will be presented and analyzed from the perspective of novelty is D. v. France, dated 16 July 2020

Cuvinte-cheie: drepturile copilului, protecția minorului, drepturile părinților, jurisprudența CEDO, drept comparat

Key-words: the rights of the child, the protection of the minor, the rights of the parents, the jurisprudence of the ECHR, comparative law

Despina-Martha ILUCĂ - *Drumul de la investitorul sofisticat la consumator este pavat cu jurisprudență europeană/The Road from Sophisticated Investor to Consumer is Paved with European Case-law*

Rezumat: În tranzacțiile desfășurate pe piețele financiare, complexitatea acestora, riscul patrimonial asociat sau cunoștințele deținute de investitor sunt considerate elemente-cheie. În acest context, noțiunea de „investitor sofisticat” are un sens autonom, care pare să plaseze persoana în rândul profesioniștilor, departe de sfera consumatorilor. Jurisprudența recentă a instanțelor europene și a unor instanțe naționale demonstrează că incompatibilitatea dintre a fi investitor sofisticat și a fi consumator este doar una aparentă, esențială fiind probarea testului teleologic, respectiv dacă tranzacția are sau nu ca scop satisfacerea necesităților personale ale investitorului. În prezentul studiu, vom analiza hotărârea pronunțată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-208/18 Petruchová, precum și o serie de hotărâri pronunțate de instanțe naționale în litigii privind poziția investitorului în tranzacții financiare.

Abstract: In transactions taking place on the financial market, their complexity, the associated patrimonial risk and the investor's knowledge are considered to be key elements. In this context, the concept of 'sophisticated investor' is an autonomous one, that seems to place the individual among professionals and far from consumers. Recent case-law of European courts and of some national courts demonstrates that the incompatibility between being a sophisticated investor and being a consumer is merely an apparent one. What is essential is passing the purposive test, namely whether the transaction concluded is intended to satisfy the investor's personal needs or not. The present study analyzes the judgement passed in Case C-208/18 Petruchová, as well as other rulings made by national courts in cases concerning the investor's position in financial transactions.

Cuvinte-cheie: investitor sofisticat, consumator, tranzacții financiare, cauza Petruchová

Key-words: sophisticated investor, consumer, financial transactions, Petruchová Case

Violeta MELNIC - *Regimul juridic european de sancționare a încălcărilor legislației piețelor privind instrumentele financiare / European sanctioning legal regime of violations of the legislation of markets in financial instruments*

Rezumat: Un cadru normativ prudentțial și de conduită profesională solid pentru sectorul financiar trebuie să se bazeze pe regimuri robuste de supraveghere și de sancționare. În acest scop, autoritatea de supraveghere financiară trebuie să dispună de competențe suficiente pentru a acționa și ar trebui să stabilească regimuri de sancțiuni uniforme severe, disuasive împotriva tuturor încălcărilor legislației privind piața de capital, sancțiuni care ar trebui aplicate eficient, pentru a menține integritatea pieței. Sancționarea pentru încălcările legislației pe piețele instrumentelor financiare, educarea, corectarea și integritatea participanților profesioniști piața de capital, precum și asigurarea stabilității financiare a pieței, constituie o prioritate în Legislația Uniunii Europene în materie (Regulamentul 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind abuzul

de piață; Directiva 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind piețele instrumentelor financiare; Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare).

Abstract: A prudential, solid regulatory framework and professional conduct for financial sector must rest on strong supervisory regimes and penalties. Therefore, the financial supervisory authority must have sufficient powers to act and should establish systems of uniform, severe, deterrent sanctions against all infringements of capital market legislation, sanctions that should be applied effectively to maintain market integrity. Punishment for infringements on financial instruments markets, education, correction and integrity of professional participants to the stock market, as well as ensuring financial market stability are priorities of the EU legislation in this field (Regulation (EU) 596/2014 of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on market abuse, Directive 2004/39/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on markets in financial instruments, Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments)

Cuvinte-cheie: piețele instrumentelor financiare, legislația Uniunii Europene

Key-words: markets in financial instruments, European Union Legislation

Emanoil Corneliu MOGÎRZAN - *Observații privind nediscriminarea în România. Trecut și prezent. Aplicarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 / Comments on discrimination in Romania. Past and present. The application of the Government Ordinance no. 137/2000*

Rezumat: Ca și alte popoare, în trecut românii arătau insensibilitate față de categorii ale populației aflate în situație de inferioritate. Înlăturarea discriminărilor, începută cu timiditate, a continuat, într-o anumită măsură, sub regimul comunist, care păstra o atitudine generală ostilă față de paradigma drepturilor omului. În regimul postdecembrist, lupta împotriva discriminărilor s-a intensificat, fiind un proces în curs. Au fost receptate unele instrumente internaționale importante, iar în contextul începerii negocierilor României pentru intrarea în Uniunea Europeană, au fost adoptate acte ca Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, Legea nr. 202/2002. Aceste acte normative au fost modificate în mai multe rânduri, pentru a realiza transpunerea corectă a directivelor. Nu toate schimbările întăresc însă protecția victimelor. Astfel, Legea nr. 167/2020 introduce în legislație hărțuirea morală la locul de muncă, dar conține o prevedere ce afectează grav lupta *generală* împotriva discriminărilor. În consecință, instanțele de judecată române vor avea o responsabilitate sporită pentru a asigura respectarea primatului dreptului Uniunii Europene.

Abstract: Like other summary peoples, in the past Romanians showed insensitivity to categories of the population in a situation of inferiority. The removing of the discriminations, which began timidly, continued, to some extent, under the communist regime, which maintained a general hostile attitude towards the human

rights paradigm. After December 1989, the fight against discrimination intensified, being an ongoing process. The new regime received some important international instruments, and in the context of the start of Romania's negotiations for entry into the European Union, adopted acts such as Government Ordinance no. 137/2000, Law no. 202/2002. These normative acts have been amended several times, in order to achieve the correct transposition of the directives. However, not all changes strengthen the protection of victims. Thus, Law no. 167/2020 introduces in the legislation moral harassment at work, but contains a provision that seriously affects the general fight against discrimination. Consequently, the Romanian courts will have an increased responsibility to ensure the observance of the primacy of European Union law.

Cuvinte-cheie: înlăturarea discriminărilor, instrumente internaționale, Consiliul National pentru Combaterea Discriminării, termenul de prescripție a aplicării amenzii contravenționale, primatul dreptului Uniunii Europene

Key-words: the removal of discrimination, international instruments, National Council for Combating Discrimination, the limitation period for the application of the fine, primacy of European Union law

Carmen MOLDOVAN - *Implicații ale dreptului Uniunii Europene asupra reformelor sistemului judiciar. Succint comentariu al Opiniei Avocatului General din 23 septembrie 2020 în cauzele reunite C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19, C-397/19/Impact of the European Union law on judicial reforms. Brief remarks on the Advocate General's Opinion of 23 September 2020 in joined cases C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19, C-397/19*

Rezumat: Prezenta lucrare își propune să analizeze de manieră obiectivă argumentele pentru care Avocatul General Bobeck a apreciat că modificările legislative naționale asupra organizării sistemului judiciar în România sunt contrare dreptului Uniunii Europene. O atenție deosebită va fi acordată aspectelor privind clarificarea naturii juridice și efectelor rapoartelor Mecanismului de Cooperare și Verificare, precum și funcționarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție. Chiar dacă opinia Avocatului General nu are forță juridică obligatorie, are un rol important în interpretarea aspectelor cu care este sesizată Curtea de Justiție, examinarea conținutului motivării în acest caz prezintă interes teoretic și practic în contextul dezbaterii generale asupra acestor subiecte și al mai multor sesizări formulate de instanțele naționale.

Abstract: This paper aims to objectively analyze the arguments for which Advocate General Bobeck considered that national legislative reforms on the judiciary system in Romania are contrary to the European Union law. Particular attention will be given to issues concerning the legal nature of the reports of the Cooperation and Verification Mechanism and the functioning of the Special prosecution section. Even if the Advocate General's opinions are not legally binding they play an important role in the interpretation of the issues before the Court. Analyzing the content of this Opinion presents a theoretical and practical interest in the context of the general debate on these topic and the requests formulated by several national courts.

Cuvinte-cheie: principiul independenței, MCV, secția specială de investigare a infracțiunilor din justiție

Key-words: Judicial independence, CVM, special prosecution section

Călin-Ioan RUS - *Analiză privind prioritatea dreptului unional față de legislația națională. Prevalența dreptului unional asupra constituțiilor statelor membre / An overview on European law's priority over national law. The preeminence of the European law over the Member States' Constitutions*

Rezumat: Lucrarea debutează cu o scurtă prezentare a principiului priorității dreptului unional și a obligațiilor judecătorului național. Ulterior, este analizată relația dintre dreptul unional și constituțiile statelor membre, motivându-se în sensul prevalenței dreptului Uniunii Europene. Se argumentează în sensul aplicării prioritare a dreptului european din perspectiva calității sale internaționale și se antamează eventualele critici privitoare la nivelul insuficient de protecție a drepturilor omului în cadrul Uniunii. Pentru demonstrarea prevalenței normelor unionale asupra legilor fundamentale din statele membre, sunt decelate principalele repere jurisprudențiale, lucrarea constituind o radiografie atentă a jurisprudenței din ultimii douăzeci de ani incidente în materia intersectării dreptului unional cu cel intern, de natură constituțională. Devin relevante cauzele recente, Global Starnet și Pesciotti, aceasta din urmă menționând *expressis verbis* nevoia punerii în acord a unei norme cu valoare constituțională cu dreptul unional. În final, se conchide în sensul nevoii de a recunoaște prevalența dreptului unional în fața oricăror norme naționale.

Abstract: The paper begins with a brief presentation of the principle of priority of the EU Law and the national judge's duties. Furthermore, the relationship between EU Law and the constitutions of the Member States is analysed, giving reasons for the preeminence of the EU Law. After that, it is argued for the priority of the EU Law as part of the international law system and possible criticisms in regard to the insufficient level of protection of Human Rights within the European Union are anticipated. In order to demonstrate the prevalence of EU Law over Member States' Fundamental Laws, the most relevant case law is identified, the research being a meticulous scan of the of the last twenty years' case law on the interferences between EU Law and constitutional-nature national laws. Recent cases, including Global Starnet and Pesciotti, begin to get more and more relevant in the context, the latter expressly stating the need for a reconciliation between a national constitutional law and the EU Law. Finally, the paper concludes that there is a need to recognize the prevalence of EU Law over any domestic law.

Cuvinte-cheie : prioritatea dreptului european unional, dreptul UE și dreptul constituțional, ierarhia normelor, drepturile omului, interpretare juridică

Key-words: European law priority, EU law and constitutional law, legal norms hierarchy, human rights, legal interpretation

Tudor-Matei RUSU - *Chestiunea prejudicială în cadrul procedurilor de arbitraj / Preliminary rulings in the arbitral procedures*

Rezumat: Prezentul articol analizează procedura trimerilor preliminare (prevăzută în articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în continuare TFUE), mai exact, chestiunile prejudiciale care pot interveni în cadrul procedurilor de arbitraj. Sintetizând procedura trimerilor preliminare, atunci când instanțele naționale se confruntă cu o problemă cu privire la interpretarea tratatelor Uniunii Europene sau cu privire la interpretarea și validitatea unor acte ale Uniunii, acestea au posibilitatea, iar uneori chiar obligația, de a solicita Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțarea unei hotărâri prejudiciale cu privire la acele probleme. În cadrul articolului vom analiza evoluția și rolul pe care îl au instanțele de arbitraj în aplicarea dreptului Uniunii Europene, raportându-ne la posibilitatea acestor instanțe de a solicita Curții de Justiție pronunțarea unei hotărâri prejudiciale.

Abstract: This article analyzes the preliminary rulings procedure (provided in the article 267 of the Treaty on the Functioning of the European Union), in particular, if the arbitral tribunals can request a preliminary ruling. Summarizing this procedure, when the national courts are facing a problem about the interpretation of the treaties of the European Union or about the interpretation and validity of some acts of the Union, they have the possibility, and sometimes even the obligation, to request a preliminary ruling from the Court of Justice of the European Union about those problems. In this article we will present the evolution and role of the arbitral tribunals when applying the European Union's legislation, focusing on their right to request a preliminary ruling.

Cuvinte-cheie: trimeri preliminare, instanțe de arbitraj, art. 267 TFUE, Curtea de Justiție a Uniunii Europene

Key-words: preliminary rulings, arbitral tribunals, article 267 TFEU, Court of Justice of the European Union

Snejana SULIMA - *Impactul jurisprudenței CEDO în materie de violență domestică / The impact of the ECHR case-law on the domestic violence regulations*

Rezumat: Violența domestică, un fenomen complex care poate îmbrăca o multitudine de forme, reprezintă în continuare o mare problemă pentru societatea românească, precum și pentru cele ale altor state europene. Curtea Europeană a Drepturilor Omului își asumă combaterea acestei forme de violență prin toate mijloacele disponibile în Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, calificând faptele în principal din perspectiva articolului 3 (interdicția tratamentelor inumane sau degradante), dar și din perspectiva articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie), a articolului 2 (dreptul la viață) coroborate adesea cu interdicția discriminării, precum și a articolului 6 referitor la garantarea unui proces echitabil în fața jurisdicțiilor interne. În prezentul articol vom încerca să decelăm care este impactul jurisprudenței CEDO în această materie asupra reglementărilor interne referitoare la combaterea violenței domestice.

Abstract: Domestic violence, a complex phenomenon which can take multiple forms, represents a persistent problem for the Romanian society, as for many other European countries. The European Court of Human Rights takes a leading position in combating this form of violence with all available legal resources from the European Convention on Human Rights by qualifying the facts on the basis of the Article 3 (prohibition of inhuman or degrading treatment), as well as the Article 8 (right to private and family life) and 2 (right to life) corroborated with the prohibition of discrimination and with the Article 6 which guarantees the right to a fair trial before domestic judges. In this article we will try to disclose the impact of ECHR case-law on the internal regulations meant to combat domestic violence.

Cuvinte-cheie: Violență domestică, CEDO, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nediscriminare, violența cibernetică

Key-words: Domestic violence, ECHR, European Convention, non-discrimination, cyberviolence

Vlad VIERIU - *Libertatea de religie și de cult în sialjul restricțiilor adoptate din cauza pandemiei de COVID 19 / Freedom of religion and worship facing legal limitations during COVID 19 pandemics*

Rezumat: Răspândirea la nivel mondial a noului coronavirus SARS-CoV-2 a cauzat adaptarea inerentă a arhitecturii normative publice la noile constrângeri izvorâte din nevoia de a evita infectarea persoanelor, atât pentru a minimiza riscurile patologice individuale, cât și pentru a nu supradimensiona sarcina sistemului de sănătate. Punctual, autoritățile au încercat să optimizeze respectarea unor imperative specifice: igienă, distanțare socială, măsuri de protecție. Exercițiul cultului public în condiții de siguranță sanitară a fost una dintre cele mai sensibile provocări ale guvernării în vreme de pandemie. Studiul de față are ca finalitate o sinopsă comparativă a celor mai relevante soluții juridice pentru a asigura o rezonabilă și responsabilă exercitare a libertății de cult.

Abstract: The worldwide spread of the new coronavirus SARS-Cov-2 caused an inherent adaptation of the public legal framework to the new restrictions justified by the need to avoid the infection of people both for minimizing the individual pathological risks and not overcharging the healthcare system. Punctually, the authorities tried to optimize the compliance with the specific rules: hygiene, social distancing, protection measures. Practicing the public religious worship during the pandemic was one of the most difficult challenges of the governments. This study aims to realize a comparative synopsis of the most relevant legal and practical solutions to ensure a reasonable and responsible freedom of religion and worship.

Cuvinte-cheie: pandemie, libertate de religie, cult, oportunitate, restricții

Key-words: pandemic, freedom of religion, worship, opportunity, limitations

SECȚIUNEA ȘTIINȚE PENALE

Mirela Mihaela APOSTOL - *Confidențialitatea relației avocat-client în cauzele penale / The confidentiality of lawyer-client relation in criminal cases*

Rezumat: Fiind parte a dreptului la respectarea vieții private și de familie (art. 8 din convenția Europeană a Drepturilor Omului), secretul profesional al avocatului protejează relația de încredere dintre avocat și clientul său, garantând totodată respectarea dreptului la un proces echitabil (art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului). În cauzele penale, autoritățile naționale pot efectua activități în scopul obținerii de probe cu încălcarea secretului profesional al avocatului. Activitățile întreprinse în scopul obținerii probelor trebuie să fie însă prevăzute de lege și necesare într-o societate democratică, iar jurisprudența CEDO are un rol central în interpretarea acestor condiții.

Abstract: Part of the right to respect to private and family life (article 8 of the European Convention of Human Rights) the professional secrecy of lawyers protects the relation of trust between a lawyer and its client and guarantees the right to a fair trial (article 6 of the European Convention of Human Rights). In criminal cases the national authorities may interfere with the professional secrecy of lawyers in order to gather evidence. These interferences must be in accordance with the law and necessary in a democratic society and the ECHR case-law has a main role in establishing the meaning of these conditions.

Cuvinte-cheie: avocat, client, cauză penală, confidențialitate

Key-words: lawyer, client, criminal case, confidentiality

Daniel ATASIEI - *Avocatul și relația sa cu adevărul în procesul penal / The lawyer and his relation to the truth in the criminal trial*

Rezumat: Principiul aflării adevărului – statuat de articolul 5 din Codul de procedură penală – stabilește în sarcina organelor judiciare obligația de aflare, pe bază de probe, a adevărului în procesul penal. Martorul are obligația de a spune adevărul și de a nu ascunde nimic din ceea ce știe. Probatoriile vor fi administrate în procesul penal doar în măsura în care au aptitudinea de a conduce la aflarea adevărului. Despre inculpat, în mod justificat, legea procesuală nu prevede că ar avea obligația să spună adevărul. Dar despre avocați? În tăcerea legii, putem interpreta că există un drept de a minți al acestuia?

Abstract: The principle of finding out the truth - defined by article 5 of the Code of Criminal Procedure - establishes as the duty of the judicial bodies to find out the truth - on the basis of evidence - in the criminal trial.

The witness has the obligation to tell the truth and not to hide anything he knows. Evidence will be administered in criminal proceedings only to the extent that it may lead to the discovery of the truth. As for the defendant, the procedural law does not provide the obligation to tell the truth. What about the lawyers? In the absence of specific provisions of law, can we interpret that there is a right to lie for them?

Cuvinte-cheie: avocat, proces, penal, adevăr, minciună

Key-words: lawyer, trial, criminal, truth, lie

Ancuța BLANARIU – Evoluția aplicării în jurisprudența națională a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în materia principiului "non bis in idem". Studii de caz / The evolution of the application in the national jurisprudence of the jurisprudence of the European Court of Human Rights in the matter of the "non bis in idem" principle. Case studies

Rezumat: Prezentul studiu urmărește să supună atenției modul în care instanțele judecătorești naționale au receptat și aplicat în cauzele penale jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia principiului non bis in idem. Cazurile analizate privesc aplicarea principiului non bis in idem în două categorii de situații: când inculpatul este trimis în judecată pentru săvârșirea unei fapte pentru care a fost sancționat contravențional anterior, respectiv când față de inculpat s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, urmată de redeschiderea urmăririi penale și de trimiterea în judecată prin rechizitoriu. Din analiza hotărârilor penale se poate observa o lipsă de coerență în aplicarea jurisprudenței instanței europene, respectiv o practică neunitară atât la nivelul judecătorilor, cât și la nivelul curților de apel, ca instanțe de control judiciar, ceea ce determină acordarea unei atenții sporite și o aprofundare serioasă a problematicii, pentru a se asigura respectarea drepturilor fundamentale ale omului și evitarea unor posibile condamnări ale statului român.

Cuvinte-cheie: non bis in idem în materie penală

Key-words: non bis in idem in criminal matters

Cătălin Mihai CHIRITA - "Ne bis in idem" - sancțiuni din dreptul muncii vs. drept penal / "Ne bis in idem" - labor law punishment vs. criminal punishment

Rezumat: Lucrarea tratează diferențele și asemănările între sancțiunile aplicate de către angajator pentru fapte pe care le considera abateri profesionale și care constituie în același timp și infracțiuni. Lucrarea își propune să răspundă la întrebarea dacă este compatibilă sancțiunea aplicată de angajator pentru aceeași faptă și în baza aceluiași text legal prevăzut de codul penal, cu principiul "ne bis in idem".

Abstract: The paper deals with the differences and similarities between the sanctions applied by the employer for deeds that he considers professional misconduct and which constitute at the same time crimes. The paper aims to answer the question whether the sanction applied by the employer for the same deed based on the legal text provided by the criminal code, is compatible with the principle "ne bis in idem".

Cuvinte-cheie: pedeapsa, penal, administrativ, "ne bis in idem"

Key-words: punishment, criminal, labor.

Anda CRIȘU-CIOCÂNTĂ – Influența jurisprudenței CEDO asupra principiului nemijlocirii în procesul penal român. Perspectiva jurisprudențială / The influence of the ECHR jurisprudence on the principle of immediacy in the Romanian criminal trial. The jurisprudential perspective

Rezumat: Potrivit interpretării tradiționale, nemijlocirea, principiu specific fazei de judecată, presupune perceperea directă/nemijlocită de către judecător a probelor administrate, precum și a cererilor, excepțiilor și concluziilor formulate de procuror, părți și de ceilalți subiecți procesuali. Principiul nemijlocirii este strâns legat de continuitatea completului de judecată; nemijlocirea fiind totală atunci când judecătorul care adopta hotărârea este cel care a perceput direct și în totalitate probele, cererile și concluziile procurorului, ale părților și ale celorlalți subiecți procesuali. În condițiile în care normele juridice naționale permit ca până la începerea dezbaterilor completul de judecată să se poată schimba, iar practica judiciară relevă frecvente situații în care urmarea unor măsuri procedurale sau administrative compunerea completului de judecată se modifică, principala problemă apărută în practica judiciară este aceea a remediilor existente pentru asigurarea respectării principiului nemijlocirii în astfel de situații. În această privință relevant este standardul stabilit prin jurisprudența instanței de contencios european. Prezentul material își propune să oglindească modul în care instanțele naționale au înțeles și au aplicat în practică exigențele impuse prin jurisprudența CEDO referitor la situația în care, pe parcursul judecării cauze, se modifică compunerea completului de judecată.

Abstract: According to the traditional interpretation, immediacy, a principle specific to the trial phase, implies the direct perception by the judge of the evidence, as well as of the requests, exceptions and conclusions formulated by the prosecutor, parties and other procedural subjects. The principle of immediacy is closely linked to the continuity of the trial panel; the immediacy being total when the judge who adopts the decision is the one who directly and fully perceived the evidence, requests and conclusions of the prosecutor, of the parties and of the other procedural subjects. Given that national laws allow the panel to change until the beginning of the debates, and judicial practice reveals frequent situations in which the outcome of procedural or administrative measures changes the composition of the panel, the main problem in judicial practice is that of the existing remedies to ensure compliance with the principle of immediacy in such situations. Relevant in this respect is the standard established by the case law of the ECHR. This material aims to reflect the way in which the national

courts have understood and applied in practice the requirements imposed by the jurisprudence of the ECHR regarding the situation in which, during the trial of the case, the composition of the panel of judges changes.

Cuvinte-cheie: proces penal, nemijlocirea, continuitate complet, standard convențional, remedii procedurale

Key-words: criminal trial, immediacy, continuity of the trial panel, conventional standard, procedural remedies

Ancuța Elena FRANȚ - Modelarea statutului expertului în România ca efect al hotărârilor CEDO / Shaping the status of the expert in Romania as an effect of ECHR decisions

Rezumat: Prezentul articol analizează hotărârile CEDO care au conturat statutul expertului în viziunea CEDO, precum și efectele acestor hotărâri în adoptarea dispozițiilor legislative care se aplică expertului în România. Sunt evidențiate atât aspectele concordante, cât și divergențele care există între statutul unui expert din România și imaginea expertului consacrată prin deciziile CEDO. Articolul analizează riscul de a fi încălcat dreptul la un proces echitabil, dacă persoana acuzată nu beneficiază de aceleași drepturi ca și acuzarea în ceea ce privește efectuarea unei expertize. De asemenea, lucrarea cercetează criteriile care trebuie îndeplinite pentru ca un expert să poată fi considerat independent. Mai mult, se analizează principiile pe baza cărora ar trebui stabilite anumite reguli conform cărora un expert independent să își desfășoare activitatea, astfel încât să fie garantată calitatea expertizelor efectuate.

Abstract: This article analyses the ECHR decisions that outlined the status of the expert in the ECHR's vision, as well as the effects of these decisions in adopting the legislative provisions that apply to the expert in Romania. Both the concordant aspects and the divergences that exist between the status of an expert in Romania and the image of the expert pointed out in the ECHR decisions are highlighted. The article examines the risk of violating the right to a fair trial if the accused person does not enjoy the same rights as the prosecution in terms of conducting an expertise. The paper also examines the criteria that must be met in order for an expert to be considered independent. Furthermore, it examines the principles on the basis of which certain rules should be laid down for the expert, so as to guarantee the quality of the expertise carried out.

Cuvinte-cheie: expertiză, CEDO, expert, dreptul la un proces echitabil

Key-words: expertise, ECHR, expert, right to a fair trial

Maria-Ioana MĂRCULESCU-MICHINICI, Mihai DUNEA, *Reflecții pe marginea unor soluții legislative și jurisprudențiale privind violența domestică / Reflections on some legislative and jurisprudential solutions regarding the domestic violence phenomenon*

Rezumat : În prezent, legislația din România cuprinde o serie de dispoziții prin care se tinde către combaterea cât mai eficientă a fenomenului violenței domestice, care reprezintă un flagel cu incidență regretabil de ridicată, mai ales în raport de un stat care se prezintă a fi, în secolul al XXI-lea, membru al Uniunii Europene. Astfel, cadrul național în materie este reprezentată de Legea nr. 217/2003, cu numeroase și relativ recente ultime modificări, aduse cu precădere în perioada 2018-2020, inclusiv în contextul pronunțării anumitor condamnări ale statului român de către CEDO, în cauze care vizează violența domestică. În plus, palierul normativ este completat și de dispoziții exprese cuprinse în Codul penal, care, la mai bine de 6 ani de la intrarea în vigoare tind să ridice în continuare unele discuții (controverse), menținându-se, totodată, pe agenda preocupărilor legislative în vederea unor potențiale viitoare modificări. Prezentul articol vizează prospectarea acestor aspecte și formularea unor reflecții pe marginea unor soluții legislative și jurisprudențiale privind violența domestică.

Abstract: Currently, the Romanian legislation contains a series of provisions that aim to combat, as effectively as possible, the phenomenon of domestic violence - a scourge with an unfortunate high incidence, especially in a state that introduces itself to be a European Union member, in the 21st century. Thus, the national framework in the matter is represented by Law no. 217/2003, with numerous and relatively recent latest amendments, brought mainly in the period 2018-2020, including in the context of the pronouncement of certain convictions of the Romanian state by the ECHR, in cases involving domestic violence. In addition, this normative level is complemented by express provisions contained in the Criminal Code, which, more than 6 years after its entry into force, tend to continue to raise some discussions (controversies), while also remaining on the agenda of legislative concerns for potential future changes. This article aims to explore some of these issues and to reflect on legislative and jurisprudential solutions to the phenomenon of domestic violence.

Cuvinte-cheie: Violența domestică, violența în familie, CEDO, legislație românească

Key-words: Domestic violence, ECHR, Romanian legislation

Alexandra NOVAC-LECA, *Aspecte privind sancționarea nerespectării "termenului rezonabil" in materie penala. Transpunerea efectelor jurisprudenței CEDO cu privire la nerespectarea "termenului rezonabil" in sistemul nostru de drept procesual penal / Remarks regarding the penalty for not taking into consideration the importance of the "reasonable term" in dealing with the criminal law. How can our criminal legal system benefit from the type of penalty given by the European Court of Human Rights in cases regarding the reasonable term issue*

Rezumat: Intenția mea este de a prezenta și a pune în discuție aspecte ce țin de o problema sensibilă întâlnită în practica formată în materie penala și nu numai, respectiv cea a nerespectării de către organele judiciare a unui

termen rezonabil în ceea ce privește soluționarea cauzelor penale, în strânsă legătură cu inexistența unei sancțiuni legale eficiente care să combată această stare de fapt și să impună reguli concrete cu privire la modalitatea de derulare în timp a cercetării penale, astfel încât prin întreaga procedură penală legală desfășurată să nu se aducă atingere drepturilor fundamentale ale omului, drepturilor ce țin de calitatea dobândită în cadrul procesului penal, și nu în ultimul rând pentru a nu afecta aplicarea și eficiența instituțiilor de drept penal, spre exemplu cea a prescripției răspunderii penale.

Abstract: My purpose within this presentation is to put into debate legal aspects regarding a troubled issue known in the legal practice as the "reasonable term", and to be more specific, regarding the disobedience of the "reasonable term" coming from the legal authorities, moreover when we all know that in our legal system one cannot find a certain punishment for breaking the reasonable term when it comes to resolving a criminal case, and by acting in this manner the whole legal system is destabilized and more important, it directly affects the individual human rights.

Cuvinte-cheie: sancțiune, termen rezonabil, remediu legal

Key-words: penalty, reasonable term, legal remedy

Manuela Maria PUȘCĂ, Andrei Claudiu RUS, *Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. Consecințele încălcării drepturilor prevăzute de Convenție / Review in the case of the decisions of the European Court of Human Rights. Consequences of a violation of the rights under the Convention*

Rezumat: Reglementarea procedurii de revizuire în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului este impusă de necesitatea de a înlătura consecințele încălcării prevederilor Convenției europene în procesele penale, atunci când aceste consecințe continuă să se producă și după constatarea încălcării prin hotărâre a Curții Europene a Drepturilor Omului definitivă. În acest sens, promovarea unei cereri de revizuire întemeiată pe existența unei hotărâri definitive pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului este un demers admisibil doar în măsura în care, prin raportare la natura dreptului a cărui încălcare a constatat-o instanța europeană, încetarea consecințelor grave ale violării Convenției este posibilă doar prin rejudecarea cauzei interne ce a stat la baza sesizării. Prezentul studiu propune analiza condiției legale și obligatorii privind continuarea producerii consecințelor grave ale încălcării Convenției europene după pronunțarea hotărârii Curții Europene și de asemenea, identificarea și evaluarea soluțiilor pronunțate în materie de Înalta Curte de Casație și Justiție, pentru a cunoaște totodată argumentațiile adiacente avute în vedere.

Totodată, avem în vedere ca mijloace metodologice utilizate următoarele; literature review, analiză, interpretare.

Abstract: The regulation of the review procedure in the case of judgments of the European Court of Human

Rights is imposed by the need to remove the consequences of violating the provisions of the European Convention in criminal proceedings, when these consequences continue to occur after the violation of the European Court of Human Rights. In this sense, the promotion of a request for review based on the existence of a final judgment of the European Court of Human Rights is an admissible step only insofar as, in relation to the nature of the right found by the European court, the cessation of serious consequences of violation of the Convention is possible only by retrial of the domestic case underlying the referral. This study proposes the analysis of the legal and mandatory condition for continuing the serious consequences of the violation of the European Convention after the ruling of the European Court and also the identification and evaluation of the solutions pronounced by the High Court of Cassation and Justice, to know the adjacent arguments. At the same time, we consider as methodological means the following: literature review, analysis, interpretation.

Cuvinte-cheie: revizuire, jurisprudență CEDO, admisibilitate, jurisprudență Inalta Curte de Casație și Justiție

Key-words: review, ECHR jurisprudence, admissibility, jurisprudence Supreme Court

Mădălin Marian PUȘCĂ; Costin Cristian PUȘCĂ - *Limite ale valorificării art. 6 CEDO, dreptul la un proces echitabil, în cazul de recurs în casație prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 7 din Codul de procedură penală / Limits of capitalization of art. 6 ECHR, the right to a fair trial, in case of appeal in cassation provided by art. 438 par. (1) point 7 of the Code of Criminal Procedure*

Rezumat: Curtea Europeană a Drepturilor Omului a deslușit, în jurisprudența sa, exigențele respectării dreptului la un proces echitabil în ipoteza pronunțării unei hotărâri de condamnare succesiv achitării, direct în calea de atac. Curtea a arătat, în hotărâri multiple, că modalitatea de reapreciere a probelor administrate în faze anterioare ale procesului penal, cu consecința condamnării direct în calea de atac, conduce la încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 din Convenție. Recursul în casație permite repunerea în matca de legalitate a hotărârilor judecătorești definitive pronunțate de instanțele de apel și trebuie recunoscut ca unicul mecanism intern, viabil și apt a constata și exclude încălcări ale dreptului la un proces echitabil în contextul cazurilor in favorem. Obiectul prezentului studiu îl reprezintă analiza și valorificarea interpretării jurisprudențiale a principiului nulla poena sine lege, în cadrul cazului prevăzut de art. 438 alin. (1) pct. 7 din Codul de procedură penală, „faptă care nu este prevăzută de legea penală”, în situația particulară a pronunțării unei soluții de condamnare, în calea de atac, succesiv achitării și fără administrare nemijlocită de probe (prin reaprecierea probelor administrate în faze anterioare ale procesului penal). Prezentul articol își propune să surprindă și să susțină argumentat posibilitatea de a valorifica acest caz de casare în ipoteza enunțată și posibilitatea remedierii ori înlăturării, în acest cadru procesual, a încălcărilor dreptului la un proces echitabil.

Abstract: The European Court of Human Rights has clarified in its case law the requirements for the observance of the right to a fair trial in the event of a conviction following direct acquittal, directly on appeal. The Court pointed out, in multiple judgments, that the manner of reassessing the evidence administered in previous

phases of the criminal process, with the consequence of direct conviction in the appeal, leads to the violation of the right to a fair trial, provided by art. 6 of the Convention. The cassation appeal allows the finality of the final court decisions handed down by the courts of appeal and must be recognized as the only internal, viable and appropriate mechanism to find and exclude violations of the right to a fair trial in the context of favorem cases. The object of the present study is the analysis and capitalization of the jurisprudential interpretation of the principle *nulla poena sine lege*, in the case provided by art. 438 par. (1) point 7 of the Code of Criminal Procedure, “deed not provided for by criminal law”, in the particular situation of pronouncing a solution of conviction, in the appeal, following acquittal and without direct administration of evidence (by reassessing the evidence administered in earlier stages of the criminal proceedings). This article aims to capture and argue the possibility of capitalizing on this case of cassation in the stated hypothesis and the possibility of remedying or eliminating, in this procedural framework, violations of the right to a fair trial.

Cuvinte-cheie: recurs în casație, caz de casare, dreptul la un proces echitabil

Key-words :cassation appeal, cassation case, the right to a fair trial

Marius Sebastian STRIBLEA - *Câteva considerații in legătura cu unele aspecte de neconstituționalitate ale dispozițiilor art. 192 alin. 2 din Codul penal / Some considerations regarding several aspects of unconstitutionality of the provisions of art. 192 par. 2 from the Penal Code*

Rezumat: Articolul “Cateva consideratii in legatura cu unele aspecte de neconstituționalitate ale dispozițiilor art. 192 alin. 2 din Codul penal” abordeaza cateva probleme de neconstituționalitate in legatura cu dispozitiile art. 192 alin. 2 din Codul penal (uciderea din culpa). Sintagma “dispozitii legale” folosita de legiuitor in redactarea alin. 2 al art. 192 din Codul penal pentru forma agravata a uciderei de culpa si anume “uciderea din culpa ca urmare a nerespectarii dispozitiilor legale...pentru efectuarea unei anumite activitati [...]” contravine dispozitiilor art. 21, art. 24 si 124 din Constitutia Romaniei in masura in care are in vedere prevederi cuprinse in acte normative ce nu fac parte din legislatia primara.

Abstract: The article “Some considerations regarding several aspects of unconstitutionality of the provisions of art. 192 par. 2 from the Penal Code” approaches the issues of unconstitutionality related to the provisions of art. 192 par. 2 of the Penal Code (manslaughter). The phrase “legal provisions” used by the lawmaker in drawing up the par. 2 of art. 192 of the Criminal Code for the aggravated form of manslaughter, that is „the manslaughter as a result of failure to comply with the legal provisions ... for carrying out a certain activity [...]” contravenes the provisions of art. 21, 24 and 124 of the Constitution of Romania to the extent that it has in view legal provisions from legal acts which are not part of the primary legislation.

Cuvinte-cheie: drept penal, neconstituționalitate, ucidere din culpa, proces echitabil

Key-words: criminal law, unconstitutionality, manslaughter, fair trial

SECȚIUNEA DREPT PRIVAT

Aura-Elena AMIRONESCI - Cauza C-380/19: reviriment al standardului obligației de informare impusă comercianților în legătura cu soluționarea alternativă a litigiilor (SAL) / Case C-380/19: a renewal of the standards of the information obligation which is imposed to traders in relation to alternative dispute resolution (ADR)

Rezumat: Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată în cauza C-380/19 a instituit un nou standard al obligației de informare ce revine comercianților în temeiul art. 13 din Directiva 2013/11/UE. Articolul își propune în primul rând să analizeze raționamentul Curții și ecourile hotărârii în legislația internă. La 5 ani de la adoptarea OG nr. 38/2015 prin care a fost transpusă directiva, procedurile SAL sunt utilizate cu precădere în anumite domenii de activitate, iar noul conținut al obligației de informare este de natură să influențeze conținutul documentelor online și offline de natură contractuală ce emană de la comercianții care utilizează în prezent proceduri de tip SAL pentru soluționarea litigiilor.

Abstract: The Judgement of the Court of Justice of the European Union in Case C-380/19 has set a new standard for the information obligation imposed on traders under Art. 13 of Directive 2013/11/UE. The current article intends to firstly analyze the reasoning of the Judgement and its general resonance for the Romanian law. After 5 years since the adoption of Government Ordinance no. 38/2015 which transposes the Directive, ADR procedures are mainly used in specific fields of activity, and the new dimension of the information obligation is likely to impact the content of contractual online and offline documents drafted by the traders that are using ADR procedures for dispute resolution.

Cuvinte-cheie: SAL, obligație de informare, soluționare alternativă a litigiilor, comercianți, consumatori, Directiva 2013/11/UE

Key-words: ADR, information obligation, alternative dispute resolution, traders, consumers, Directive 2013/11/UE

Valeriu CIUCĂ - Simboluri pitagoreice în dreptul comparat. Exerciții preliminare de etnologie juridică și comparată / Pythagorean symbols in comparative law. Preliminary exercises in legal and comparative ethnology

Rezumat: Unele dintre fenomenele euristice care se metamorfozează într-o primă rădăcină rațională a jusnaturalismului au fost subsumate, după concepția pitagoreică despre forme și esență, în conceptul atotcuprinzător denumit, mai târziu, *symbolum* ("cunoaștere aprofundată" și "probă a contractului", "urma" lui).

Pe temeliile acesteia, imaginând o cetate ideală a dreptului și moralei, Pitagora ne-a putut inspira cu *Legile morale și politice* (pe care Cicero, Diogene Laertios și Porfir le considerau a fi fost sacre la Crotona).

Și dreptul natural s-a încarnat din tehnici variate ale *palinodiei*, după model pitagoreic. Esența lucrurilor s-ar afla în simboluri ale acestora, în *numere*. *Mutatis mutandis*, esența conduitelor morale și juridice s-ar afla în simboluri ale legilor naturale, în *norme*.

Normoza europeană, procesul de generare și de încatenare a normelor europene s-a petrecut în epoci istorice vaste, sub înfățișări intelectuale diferite, obiect al analogiilor, al comparațiilor multiple (*similia similibus curantur...*), cele mai multe dintre acestea fiind formate din mitografii ordonatoare de conștiințe, adică din disimulantele coduri de norme atotcuprinzătoare, dar naturale și morale, pe care le conțin toate mitologiile.

Inspirat de această concepție, am tratat sistematic tezaurul etnografic adăpostit în capodopera polihistorului român Simion Florea Marian, *Botanica poporană română*, din cele trei volume publicate, în ediție *princeps*, la aproape un secol de la decesul autorului, de către cercetătoarea dedicată memoriei lui, ca o adevărată *preoteasă* a cultului acestui savant, în persoana doamnei Aura Brădățan, custodele muzeului eponim din Suceava.

Am procedat, precum în alchimie, la crearea, la cristalizarea și la definirea conceptului de *mitologie fitomorfă a poporului român* și am făcut câteva zeci de aplicații de etnologie juridică în manieră comparativ-istorică, utile, mai cu seamă, în cercetarea dreptului comparat și în științele hermeneutice ale dreptului. Pe unele dintre acestea, le voi prezenta, cu titlu de *exempli gratia*, într-o serie de conferințe, obișnuitele companioane ale oricărui proces de editare, nu doar ale acestui opus.

Cuvinte-cheie: simboluri juridico-morale; jusnaturalism european; teoria esenței (*sublunar/supralunar; corpus/ anima sive pneuma vel genius*) la Pitagora; ideea pitagoreică a aparenței ca bază a comparatismului; mitografie juridică; Empedocle și "Terra, vale a lacrimilor"; Simion Florea Marian; mitologie românească; coduri juridico-morale

Codrin CODREA - Conceptul de perenitate contractuală în dreptul francez și cel românesc / The concept of contractual permanence in French and Romanian law

Rezumat: Conceptul de perenitate contractuală a fost elaborat de către Anne-Sophie Lavefve Laborderie în materia dreptului contractual în sistemul juridic francez, ca instrument care utilizează deopotrivă resursele dreptului contractual pozitiv, așa cum este el aplicat, și aspirațiile teoriei generale a contractului pentru a răspunde unei duble exigențe: de a menține durabil și eficace contractul în mediul său economic și de a menține calitatea legăturii interpersonale care unește părțile contractului, fundamentată pe o încredere mutuală care trebuie să existe nu doar înaintea sau la momentul încheierii contractului, ci pe toată durata existenței contractului. Pornind de la definirea conceptului de perenitate contractuală, autoarea propune o viziune care să depășească sfera contractelor speciale, forând în zona teoriei generale a contractului pentru mijloace juridice care să satisfacă cele două exigențe pentru orice fel de contract și identificând instrumente tehnice și etice

afectate acestui scop. Pornind de la ancorele elaborate în dreptul francez, voi verifica măsura în care instrumentul conceptual elaborat de Anne-Sophie Lavefve Laborderie își găsește utilitatea în dreptul românesc, deopotrivă în dimensiunea de construct teoretic și prin diverse aplicații ale principiului în teoria generală a contractului.

Abstract: The concept of contractual permanence was developed by Anne-Sophie Lavefve Laborderie in the field of contract law in the French legal system, as a tool that uses both the resources of positive contract law and the aspirations of the general contract theory to answer a double requirement: to maintain the contract in a sustainable and effective way in its economic environment and to maintain the quality of the interpersonal link between the parties of the contract, based on a mutual trust that must exist not only before or at the time of conclusion of the contract, but throughout the contract as well. Starting from the definition of the concept of contractual permanence, the author proposes a vision that goes beyond the scope of special contracts, drilling in the area of general contract theory for legal means to meet the two requirements for any contract, identifying technical and ethical tools for this purpose. Starting from the anchors elaborated in French law, I will verify the extent to which the conceptual instrument elaborated by Anne-Sophie Lavefve Laborderie finds its utility in Romanian law, both as a theoretical construct and through various applications of the principle in the general contract theory.

Cuvinte-cheie: adaptabilitatea contractului, obiect, cauza, teoria generala a contractului, pacta sunt servanda

Key-words: contract adaptability, contractual object, contractual cause, general contract theory, pacta sunt servanda

Mirela Carmen DOBRILĂ - *Modificări/remake-uri recente ale Legii nr. 17/2014 cu privire la dreptul de preempțiune la vânzarea de terenuri agricole situate în extravilan, în lumina jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene / Recent amendments / remakes of Law no. 17/2014 on the right of preemption for the sale of agricultural land located outside outside the built-up area. Correlations with jurisprudence of the Court of Justice of the European Union*

Rezumat: Pornind de la preocupările existente la nivel european și la nivel național privind concentrările de terenuri și evitarea speculațiilor excesive cu terenuri, în acest articol sunt analizate modificările aduse Legii nr. 17/2014 cu privire la dreptul de preempțiune la vânzarea de terenuri agricole situate în extravilan. Sunt analizate modificările recente aduse de Legea nr. 175 din 14 august 2020, care au intrat în vigoare la data de 13 octombrie 2020, și care vizează schimbarea categoriei de titulari ai dreptului de preempțiune la înstrăinarea prin vânzare a terenurilor agricole situate în extravilan și rațiunile care au determinat aceste schimbări, condițiile necesare pentru exercitarea dreptului de preempțiune, limitările privind înstrăinarea terenului cumpărat prin exercitarea dreptului de preempțiune, fiind analizate și criticile de neconstituționalitate (deja ivite) a dispozițiilor Legii nr. 175/2020. Pornind de la natura specifică a terenurilor agricole recunoscută de CJUE, în articol sunt analizate

aspecte din jurisprudența CJUE în legătură cu achiziția de terenuri agricole în UE și obiectivele de politică publică care justifică restricții privind circulația terenurilor agricole.

Abstract: Considering the existing concerns at European and national level regarding land concentrations and the avoidance of excessive land speculation, this article analyzes the amendments to Law no. 17/2014 on the right of preemption to the sale of agricultural land located in outside the built-up area/city limits. The article analyzes the recent amendments brought by Law no. 175 of 14 August 2020, in force on 13 October 2020, concerning the change of the category of holders of the right of pre-emption to the alienation by sale of agricultural lands located outside the built-up area and the reasons that determined these changes, the necessary conditions for exercising the right to preemption, limitations on the alienation of land purchased through the exercise of the right of preemption; the exceptions of unconstitutionality (already arising) of the provisions of Law no. 175/2020 are also analyzed. Based on the specific nature of agricultural land recognized by the CJEU, the article examines aspects of the CJEU's case law on the acquisition of agricultural land in the EU and the public policy objectives justifying restrictions on the movement of agricultural land.

Cuvinte-cheie: dreptul de preempțiune la vânzarea de terenuri agricole situate în extravilan; Legea nr. 17/2014, Legea nr. 175/2020; excepții de neconstituționalitate; jurisprudența CJUE

Key-words: the right of pre-emption to the sale of agricultural lands located outside the city limits/ the built-up area; Law no. 17/2014, Law no. 175/2020; exceptions of unconstitutionality; CJEU case law

Nicoleta DOMINTE - *Unde fugim din dreptul de autor? / Where do we flee from copyright?*

Rezumat: Realitatea factuală contemporană ne-a arătat că unii fabricanți europeni au invocat protecția dreptului de autor pentru produse care nu se încadrează în paradigma conceptuală a noțiunii de operă fugind spre dreptul de autor, dar mergând în direcția opusă spre tărâmul dreptului proprietății industriale. Chestiunea este încurcată în ițe juridice, pe care Curtea de Justiție a Uniunii Europene le-a descifrat prin interpretarea și caracterizarea conceptului de *operă* la început de secol XXI. În prezentarea noastră vom căuta să descifrăm și să analizăm rimele acestei fugi contextual juridice, care ridică numeroase accente de încadrare în universul dreptului de autor.

Abstract: Contemporary factual reality has shown us that some European manufacturers have invoked copyright protection for products that do not fit into the conceptual meaning of the notion of work of art fleeing to copyright, but going in the opposite direction to the realm of industrial property law. The issue is tangled in legal terms, which the Court of Justice of European Union has deciphered by interpreting and characterizing the concept of work of art at the beginning of the XXI century. In our presentation, we will seek to analyze the rhymes of this legal contextual flight, which mapped many accents of inclusion in the universe of copyright.

Cuvinte-cheie: operă, produs, dreptul de autor, tangibil, invenție

Key-words: work of art, product, copyright, tangible, invention

Gheorghe DURAC - *Influențe ale soluțiilor Curții de Justiție a Uniunii Europene pe probleme de mediu în legislația statelor și jurisprudența instanțelor naționale / Influences of the solutions of the Court of Justice of the European Union on environmental issues in the legislation of the states and the jurisprudence of the national courts*

Rezumat: Protecția factorilor de mediu, a mediului în ansamblul său, constituie o problemă majoră, din ce în ce mai acută, care trebuie să intereseze întreaga omenire, toate statele, toți factorii de decizie, politici și guvernamentali. În acest sens, s-a impus și la nivelul statelor Uniunii Europene elaborarea și adoptarea unor politici și strategii de mediu coerente, a unei legislații clare și eficiente, a unei jurisprudențe uniforme, care să asigure o protecție eficientă a factorilor naturali și antropici, pe termen mediu și lung. Calitatea mediului este de interes general, global, ceea ce impune realizarea unor politici de mediu corespunzătoare, inclusiv a unei politici legislative în domeniu, dată fiind și legătura indispensabilă dintre viața economico-socială și mediu. În acest context este evident rolul care revine deopotrivă autorităților legislative și instanțelor Uniunii Europene și naționale pentru protecția factorilor de mediu și, totodată, pentru respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, inclusiv dreptul la un mediu de calitate.

Abstract: Protection of the environment, the environment as a whole, constitutes a major problem becoming more acute, which must concern all mankind, all states, all stakeholders, and government policies. In this respect, it has also been considered necessary by the States of the European Union to develop and adopt coherent environmental policies and strategies, clear and efficient legislation, uniform jurisprudence, which will ensure an effective protection of natural and anthropogenic factors in the medium and long term. The quality of the environment is of general, global interest, which requires the implementation of appropriate environmental policies, including a legislative policy in the field, given the indispensable link between economic and social life and the environment. In this context, the role of the European Union and national legislatures and courts in protecting environmental factors and at the same time respecting citizens' fundamental rights and freedoms, including the right to a quality environment, is clear.

Cuvinte-cheie: Legislație de mediu, protecția factorilor de mediu, jurisprudența instanțelor europene, dreptul la un mediu de calitate

Key-words: Environmental legislation, protection of environmental factors, case law of the European courts, the right to a quality environment

Luiza-Cristina GAVRILESCU, *Evaluarea condițiilor exercitării controlului caracterului abuziv al comisiunilor de întocmire/analiză dosar și de gestionare/administrare a creditului de către instanțele naționale în sensul interpretării unitare a legii în lumina reperelor jurisprudențiale stabilite de C.J.U.E. / Assessment of the conditions for exercising control over the abusive nature of the commissions for drawing up / analyzing files and managing / administering credit by national courts in the sense of unitary interpretation of the law in the light of the jurisprudential landmarks established by the C.J. E.U*

Rezumat: Evaluarea judiciară a caracterului abuziv al unor clauze contractuale calificate de instanțele naționale ca accesorii, privitoare la comisiunile de întocmire/analiză dosar și de gestionare/administrare a creditului nu poate repune în discuție aprecierea de către consumator a adecvării prețului sau a remunerației la serviciile sau bunurile furnizate, precum și criteriile orientative pentru instanțele naționale pe care hotărârile CJUE le evocă, ci revine instanței de trimitere examinarea concretă a conținutului contractului, aprecierea probelor și a circumstanțelor proprii pricinii deduse judecății. Rolul C.J.U.E. este acela de a stabili un standard unitar de interpretare a prevederilor Directivei 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, aplicabil în toate statele membre, eliminându-se astfel, în fapt, marja de apreciere discreționară din partea judecătorului național și riscul de disparitate în aplicarea acestui mecanism, însă instanțelor naționale le revine rolul să verifice dacă o clauză provoacă, în contradicție cu cerința de bună-credință, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților ce decurg din acel contract, în detrimentul consumatorului.

Abstract: Judicial assessment of the abusive nature of contractual clauses qualified by national courts as ancillary, regarding the fees for drawing up / analyzing files and managing / administering credit cannot call into question the consumer's assessment of the adequacy of the price or remuneration for services or goods provided, as well as the indicative criteria for national courts that the judgments of the CJEU refer to, but it is up to the referring court to examine the content of the contract, to assess the evidence and the circumstances of the case before the court. The role of the C.J.E.U. is to establish a uniform standard for the interpretation of the provisions of Directive 93/13 / EEC on unfair terms in consumer contracts, applicable in all Member States, thus eliminating, in fact, the discretion of the national court and the risk of disparity in the application of this mechanism, but it is up to national courts to verify whether a clause causes, contrary to the requirement of good faith, a significant imbalance between the rights and obligations of the parties under that contract, to the detriment of the consumer.

Cuvinte-cheie: comision de analiza dosar, comision de administrare a creditului, limbaj clar si inteligibil, buna credinta, dezechilibru semnificativ

Key-words: file analysis fee, credit management fee, clear and intelligible language, good faith, significant imbalance

Juanita GOICOVICI - *Aprecierea caracterului abuziv al clauzelor contractuale în cauzistica recentă a CJUE și impactul acestora asupra jurisprudenței naționale / The evaluation of the unfair contractual terms in CJEU's recent judgements and its impact on the national jurisprudence*

Rezumat: Generând constant un contencios abundent, prezența clauzelor standard abuzive în contractele încheiate între profesioniști și consumatori ridică problema definirii caracterului abuziv, implicând uzul unor termeni a căror accepțiune rămâne disputată, precum „buna-credință” și „dezechilibrul semnificativ”. În descrierea efectelor clauzelor abuzive și a îndatoririlor judecătorului național, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) a accentuat în repetate cazuri importanța eficientizării protecției juridice a drepturilor consumatorului și a furnizat repere concrete privind factorii care primează în stabilirea modului de aplicare a acestor criterii. Studiul abordează problematica manierei în care instanțele naționale sunt chemate să asigure protecția drepturilor conferite consumatorilor în dreptul UE, în contextul în care dreptul Uniunii nu armonizează procedurile aplicabile examinării caracterului abuziv al unei clauze contractuale. Aceste proceduri sunt stabilite, prin urmare, de ordinea juridică internă a statelor membre, cu condiția însă ca acestea să nu fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile unor situații similare supuse dreptului intern (principiul echivalenței) și să prevadă o protecție jurisdicțională efectivă, după cum s-a reținut în hotărârea CJUE din 31 mai 2018, Sziber, C-483/16 și în hotărârea CJUE din 3 aprilie 2019, Aqua Med, C-266/18. În privința judecării în contumacie, s-a reținut prin Hotărârea CJUE din 4 iunie 2020, în cauza C-495/19, Kancelaria Medius SA împotriva RN, că instanța națională poate să se pronunțe în lipsa consumatorului, în cazul neînfățișării acestuia în ședința la care a fost convocat, putând să dispună măsurile de cercetare judecătorească necesare pentru a aprecia din oficiu caracterul abuziv al clauzelor contractuale pe care profesionistul și-a întemeiat cererea, atunci când această instanță are îndoieli cu privire la caracterul abuziv al clauzelor. În cazul în care instanțele naționale nu au posibilitatea de a proceda la o interpretare și la o aplicare ale reglementării naționale conforme cu cerințele Directivei 93/13, instanțele naționale au obligația de a examina din oficiu dacă stipulațiile convenite de părți prezintă un caracter abuziv și de a dispune în acest scop măsurile de cercetare judecătorească necesare, lăsând neaplicate, dacă este necesar, orice dispoziții sau jurisprudență naționale care se opun unei asemenea examinări (după cum s-a reținut în Hotărârea CJUE din 7 noiembrie 2019, Profi Credit Polska, C-419/18 și C-483/18). În mod similar, s-a reținut că principiul disponibilității și principiul ne ultra petita nu se opun ca o instanță națională să impună reclamantului să prezinte conținutul documentului sau al documentelor pe care se întemeiază cererea sa, întrucât o asemenea cerere urmărește numai să asigure cadrul probatoriu al procesului. În cele din urmă, prin Hotărârea CJUE din data de 10 septembrie 2020, în cauza C-738/19, s-a reținut că, atunci când o instanță națională examinează caracterul eventual abuziv al unei clauze dintr-un contract încheiat cu un consumator, trebuie să țină seama de gradul de interacțiune a stipulației în cauză cu alte clauze, trebuind acordată o importanță semnificativă clauzelor care privesc neîndeplinirea obligațiilor contractuale.

Abstract: Generating a constantly abundant contentious litigation, the presence of unfair standard terms in the contracts concluded between professionals and consumers had risen the question of defining unfairness by using broad notions, such as 'good faith' and 'significant imbalance'. In terms of describing the effects of

unfairness and the ensuing duties of the national judge, in its recent case law, the Court of Justice of the EU (CJEU) has repeatedly put emphasis on the effectiveness of enforcement of consumer rights and has given indications as to the concrete factors which should be taken into account when applying specific criteria. The study addresses the issue of the manner in which national courts must guarantee the protection of rights which consumers derive from the EU law, which does not harmonise the procedures which apply for the assessment of an allegedly unfair contractual term. Those procedures are therefore a matter for the national legal order, provided that they are not less favourable than those governing similar situations subject to domestic law (principle of equivalence) and that they afford effective judicial protection, as retained by CJEU judgments of 31 May 2018, Sziber, C–483/16 and of 3 April 2019, Aqua Med, in case C–266/18. Concerning the judgement in default in business to consumer litigation (B2C), by the CJEU judgement of June 4, 2020, in case C-495/19, Kancelaria Medius SA vs.RN on giving judgment in default, it has been retained that, where that consumer has failed to appear at the hearing to which he/she was invited, the national court is not prevented from adopting the measures of inquiry needed in order to examine of its own motion whether the contractual terms on which the seller or supplier based its action are unfair, when that court has doubts as to whether those terms are unfair, within the meaning of the EU law. Where they cannot interpret and apply national legislation in accordance with the requirements of Directive 93/13, national courts are obliged to examine of their own motion whether the provisions agreed between the parties are unfair and, where necessary, are to disapply any national legislation or case-law which precludes such an examination (as retained by CJEU judgment of November 7, 2019, Profi Credit Polska, C–419/18 and C–483/18. Similarly, it has been retained that the principle that the parties delimit the subject matter of an action and the principle of ne ultra petita do not preclude a national court from requiring that the applicant produce the content of the document or documents on which his or her application is based, since such a request simply forms part of the evidential framework of the proceedings. Last but not least, the CJEU Judgement of September 10, 2020, in case C-738/19, reatines that, where a national court examines whether a term in a consumer contract is unfair, it must take account of the degree of interaction between the term at issue and other contractual terms, having regard to their respective scope. In order to assess whether the amount of the penalty imposed on the consumer is disproportionately high, the national courts must attach significant to those terms which relate to the same contractual breach.

Cuvinte-cheie: clauze abuzive, contracte, consumator, jurisprudenta CJUE, interpretare conforma

Key-words: abusive terms, contracts, consumer, CJEU jurisprudence, adequate interpretation

Lucia IRINESCU - *Familia si viața de familie in sistemul de drept romanesc. E timpul pentru o schimbare?/ Family and family life in the Romanian legal system. Is it time for a change?*

Rezumat: La nivelul sistemelor de drept naționale putem remarca, in ultima perioadă, existenta unui fenomen de contractualizare a instituțiilor din dreptul familiei. Se conturează practic noi concepte, care se îndepărtează tot mai mult de cele tradiționale si care sunt centrate pe protecția drepturilor individuale. In acest context,

privind inevitabil spre sistemul nostru de drept, ne întrebam firesc cât timp vom tine piept valului de schimbări în materie familială. În studiul de față ne propunem să analizăm o parte din carentele legislativului în materia formelor de conviețuire socială, a reproducerii umane asistate medical, soluțiile jurisprudențiale neunitare și implicațiile în realitatea socială.

Abstract: At the level of national legal systems, we can notice, lately, the existence of a phenomenon of contractualization of family law institutions. Practically new concepts are emerging, which are moving further and further away from the traditional ones and which are focused on the protection of individual rights. In this context, inevitably looking at our legal system, we naturally wonder how long we will withstand the wave of changes in family matters. In the present study we aim to analyze some of the shortcomings of the legislation in terms of forms of social coexistence, medically assisted human reproduction, non-unitary jurisprudential solutions and implications in social reality.

Cuvinte-cheie: căsătorie, soți, parteneriat civil, filiație, reproducere umană asistată medical

Key-words: marriage, spouses, civil partnership, filiation, medically assisted human reproduction

Codrin MACOVEI - *The Wrong Side of Heaven and the Righteous Side of Hell: CJUE față cu Uber* / *Exploatarea economiei colaborative / The Wrong Side of Heaven and the Righteous Side of Hell: ECJ Meets the Über-influential Gig Economy*

Rezumat : Scopul acestui articol este de a oferi o imagine de ansamblu asupra problemelor și provocărilor prezentate de dezvoltarea rapidă a platformelor de colaborare și partajare în contextul pieței unice europene, concentrându-se, în special, asupra aspectelor care au rezultat din lupta juridică îndelungată care a caracterizat activitatea Uber, de la debutul primelor sale servicii europene în 2011. Concluziile lucrării prind contur în urma deciziei foarte așteptate a Curții Europene de Justiție (C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi) de a clasifica unul dintre serviciile Uber drept „serviciu în domeniul transporturilor”, negând astfel societății protecțiile ample și libertățile semnificative acordate de cadrul european furnizorilor de servicii și „serviciilor societății informaționale” și subordonând realitatea operațională a serviciului universului fragmentat al reglementărilor naționale în domeniul transporturilor.

Abstract: The purpose of this work is to offer a general overview of the issues and challenges presented by the rapid development of collaborative and sharing platforms in the context of the European Single Market, by focusing, specifically, on the issues that have emerged from the lengthy legal battle that has characterized the activity of Uber, since the debut of its first European services in 2011. The conclusions of the work take shape in the aftermath of the highly anticipated decision of the European Court of Justice (C-434/15 Asociación Profesional Elite Taxi) to categorize one of Uber’s services as a ‘service in the field of transport’, thus denying to the Californian company the ample protections, and significant freedoms, granted by the European framework

to established service providers and ‘information society services’, and subordinating the operational reality of the service to the fragmented cosmos of national transport regulations.

Cuvinte-cheie: Uber, costuri scăzute, responsabilitate redusă, lobby, economie colaborativă, economie la cerere, muncă la comandă

Key-words: Uber, Low Costs, Little Responsibility, Lobby, Sharing Economy, Gig Economy

Septimiu PANAINTE - *Repere din jurisprudența recentă a CJUE privind organizarea timpului de lucru / Highlights from CJEU recent cases on the organisation of working time*

Rezumat: Directiva 2003/88/CE privind organizarea timpului de lucru își justifică prevederile pe necesitatea protecției sănătății și securității lucrătorilor. În pofida amplelor discuții, uneori controversate, au fost stabilite și sunt aplicate standarde minimale de protecție în această materie. De-a lungul timpului, CJUE a fost chemată să interpreteze prevederile directivei în plan general, dar mai ales în considerarea unor situații particulare (e.g. timpul *on call*). Aspectele statuate de Curte, inclusiv în unele cauze recent soluționate, în special cu privire la delimitarea timp de muncă/timp de odihnă, sunt de natură să pună în discuție dacă acest sistem binar va mai corespunde în timp unei realități pe de o parte eterogene, pe de altă parte în continuă schimbare.

Abstract: Directive 2003/88/EC concerning certain aspects of the organisation of working time justifies its provisions on the need to protect the health and safety of workers. Despite extensive, sometimes controversial discussions, minimum standards of protection in this area have been established and applied. Over time, the CJEU has interpreted the provisions of the Directive in general, but especially in the light of particular situations (e.g. on call time). The judgments of the Court, including in some recently settled cases, in particular as regards the delimitation of working time / rest period, are likely to call into question whether this binary system will still correspond in time to a heterogeneous and in constant change reality.

Cuvinte-cheie: contract de muncă, timp de muncă, timp de odihnă, timp on call

Key-words: employment contract, working time, rest period, on call time

Ionuț Alexandru TOADER - *Nedemnitătea succesorală/ Succession indignity*

Rezumat: Nedemnitătea succesorală (*indignitas succedendi*) are menirea de a nu permite venirea unui succesibil la moștenirea victimei faptelor sale ilicite. Fundamentul eminent moral al acestei sancțiuni postulează că nimeni nu poate profita de pe urma unui ilicit. Preocuparea legiuitorului pentru moralitatea publică este confirmată prin cazul arhetipal de nedemnităte, care sancționează păcatul suprem: suprimarea intenționată a vieții lui de cujus. Condiționarea nedemnității succesorale de existența unei condamnări penale decurge din

principiul securității juridice (res judicata, securité juridique, Rechtssicherheit sau legal certainty), veritabilă axiomă într-un stat de drept și care constă în ocrotirea împotriva puterii arbitrare a statului⁴. Sub acest aspect, Hayek arăta că omul nu este supus unei constrângeri arbitrare dacă sancțiunile legii sunt predictibile și evitabile. Mai mult, jurisprudența CEDO a stabilit că "o normă nu poate fi considerată «lege» decât dacă este formulată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să își ajusteze conduita". În consecință, legea trebuie să fie predictibilă și să aibă urmări evitabile pentru a garanta securitatea juridică a cetățenilor.

Abstract: The indignity of succession (indignitas succedendi) is meant to prevent the succession of a successor to the inheritance of the victim of his illicit deeds. The eminently moral foundation of this sanction postulates that no one can profit from an illicit. The legislator's concern for public morality is confirmed by the archetypal case of indignity, which sanctions the supreme sin: the intentional suppression of his cujus life. The condition of the indemnity of succession for the existence of a criminal conviction derives from the principle of legal certainty (res judicata, securité juridique, Rechtssicherheit or legal certainty), a true axiom in a state governed by the rule of law and consisting in protection against the arbitrary power of the state. Hayek pointed out that man is not subject to arbitrary coercion if the sanctions of the law are predictable and avoidable. Moreover, the jurisprudence of the ECHR has established that consequently, the law must be predictable and have avoidable consequences in order to guarantee the legal security of citizens.

Cuvinte-cheie: nedemnitate, moștenire, patrimoniu succesoral

Key-words: indignity, inheritance, succession patrimony

Nicolae-Horia ȚIȚ - *Încuviințarea executării silite a debitorului consumator - exigențe europene, realități naționale / Approval of enforcement of consumers - European requirements, national realities*

Rezumat: Articolul analizează câteva dintre caracteristicile procedurii de încuviințare a executării silite, reglementată de art. 666 din Codul de procedură civilă, prin raportare la practica CJUE în materie executării silite a debitorilor consumatori. În dreptul național, procedura de încuviințare a executării silite este una necontencioasă; judecătorul nu face decât o verificare formală a condițiilor prevăzute de lege, pe baza cărora pronunță o încheiere. În jurisprudența CJUE s-a conturat soluția obligației instanței de a dispune o verificare, chiar și din oficiu, a caracterului abuziv al clauzelor cuprinse în contractul în temeiul căruia se declanșează procedura de executare, de îndată ce dispune de elementele de fapt și de drept necesare în acest scop. Raportat la această jurisprudență, se ridică întrebarea dacă legislația națională actuală respectă exigențele dreptului european privind protecția consumatorilor și care sunt remediile posibile.

Abstract: The article analyzes some of the characteristics of the procedure for approving the forced execution, regulated by art. 666 of the Code of Civil Procedure, by reference to the CJEU's practice regarding the forced execution of consumer debtors. Under national law, the procedure for approving enforcement is non-

contentious; the judge only makes a formal verification of the conditions provided by law, on the basis of which he issues an order. The jurisprudence of the CJEU has outlined the solution of the court's obligation to order a verification, even *ex officio*, of the abusive nature of the clauses contained in the contract under which the enforcement procedure is initiated, as soon as it has the necessary factual and legal elements. In relation to this case law, the question arises whether current national legislation complies with the requirements of European consumer protection law and what are the possible remedies.

Cuvinte-cheie: executare silită, încuviințare, consumator, clauze abuzive

Key-words: enforcement, approval, consumer, abusive clauses

Carmen Tamara UNGUREANU - *Calificarea europeană a acțiunii în răspundere civilă intentată împotriva unui cocontractant. Cauza CJUE C-59/19 / European characterisation of a civil liability claim brought against the co-contractual party. Case (CJEU) C-59/19*

Rezumat: Calificarea în dreptul internațional privat european reprezintă o componentă a interpretării dreptului european, realizată de Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE). Plecând de la o speță aflată în curs de soluționare la CJUE (C-59/19), în prima parte a lucrării sunt clarificate noțiunea de calificare și rolul CJUE în operațiunea de interpretare/calificare a dreptului european (1). În partea a doua este făcută o analiză a soluției propuse de avocatul general în concluziile formulate cu privire la speța în discuție. Deși calificarea făcută privește o acțiune în încetare pentru practici anticoncurențiale, ar putea avea efecte benefice și asupra abordării problemei clauzelor abuzive în contractele de adeziune încheiate între profesioniști (2).

Abstract: The characterisation in European Private International Law is a component of the interpretation of European Law by the Court of Justice of the European Union (CJEU). Starting from a case pending before the CJEU (C-59/19), in the first part of the paper at hand are clarified the notion of characterisation and the role of the CJEU in interpreting/characterising the European Law (1). In the second part, the solution proposed by the Advocate General in his Opinion delivered for the case is analysed. Although the characterisation concerns a cessation claim for anti-competitive practices, it could also have beneficial effects on addressing the issue of unfair terms in adhesion contracts concluded between professionals (2).

Cuvinte-cheie: calificarea în dreptul internațional privat european, natură contractuală sau delictuală, Regulamentul Bruxelles I bis, contract de adeziune, clauze abuzive

Key-words: characterisation in private European international law, tortious or contractual nature, Brussels I bis Regulation, contract of adhesion, unfair terms

Olga Andreea URDA - Impactul jurisprudenței CJUE în materia stabilirii sediului social într-un alt stat membru al Uniunii Europene / Impact of the CJEU case law on the establishment of the registered office in another Member State of the European Union

Rezumat: Transferul transfrontalier al sediului social într-un alt stat membru al Uniunii Europene a generat de-a lungul timpului numeroase controverse în contextul respectării dreptului la liberă circulație și implicit a dreptului de stabilire, dar mai ales a interpretării corecte a normelor europene adoptate în această materie. Curtea Europeană de Justiție a Uniunii Europene a avut în această materie rolul principal, suplinind prin jurisprudența sa legislația lacunară. În prezentul articol ne propunem să surprindem evoluția jurisprudenței CJUE relativă la transferul transfrontalier al sediului social și impactul pe care această jurisprudență a avut-o față de dreptul nostru intern.

Abstract: The cross-border transfer of the registered office to another Member State of the European Union has generated many controversies over time in the context of respect for the right to free movement and implicitly the right of establishment, but especially the correct interpretation of European rules adopted in this matter. The European Court of Justice of the European Union has played the leading role in this matter, using its case law to replete the incomplete legislation. In this article, we aim to capture the evolution of the CJEU case law on the cross-border transfer of registered office and the impact that this case law has had on our domestic law.

Cuvinte-cheie: transfer transfrontalier, sediul social, jurisprudența CJUE

Key-words: the cross-border transfer, registered office, CJEU case law